

2023-05-11

jordbruksverket@jordbruksverket.se

Yttrande över remiss från Jordbruksverket gällande förslag på nya föreskrifter och allmänna råd om den som utan att tillhöra djurhälsopersonalen yrkesmässigt utövar verksamhet inom djurens hälso- och sjukvård samt om veterinärs tillhandahållande av läkemedel till sådana personer

Sammanfattning

Sveriges lantbruksuniversitet (SLU) anser att:

- Det överlag är positivt med föreslagna förtydliganden och exempel när det gäller regler för olika kategorier av yrkesverksamma inom djurens hälso- och sjukvård som inte tillhör djurhälsopersonalen, och som inte är djurvårdare.
- Åtstramning av regelverket när det gäller vissa aktiviteter, såsom ID-märkning, är behövliga, men att andra förslag, såsom omfattande undantag från krav på veterinär närvaro vid immobilisering, kan utgöra betydande risker för djurvälståndet.

Allmänna synpunkter och kommentarer

SLU ser positivt på Jordbruksverkets intentioner och förslag på förtydliganden och tillstyrker merparten av de föreslagna ändringarna. SLU ser dock ett antal förslag som kan riskera djurvälståndet, och lämnar specifika synpunkter nedan. Det finns även positiva förslag för djurvälståndet som SLU specifikt vill lyfta fram.

I kapitel 3 beskrivs, utöver 10, 11 §§ ytterligare ett antal situationer då det kan uppstå svåra och livshotande komplikationer med risk för onödigt lidande för djuren, och där SLU anser att en veterinär bör vara närvarande (eller i närheten) och kan agera om komplikationer uppstår – se detaljerade synpunkter nedan.

I kapitel 3 och tillhörande bilagor bör framgå att det ska ges smärtlindring vid smärtsamma ingrepp.

Bilagor - allmänt

SLU väljer att lägga kommentarer om kursplaner (bilagor) under genrella synpunkter, då dessa i mångt och är genrella och upprepas. . SLU är positivt till att det i kursplanerna tydligt framgår i de kurser som omfattar invasiva ingrepp såsom injektioner, ID-märkning och fettfeneklippning, att vid träning av injektionsteknik/injicerbar transponder ska övningsmodeller användas innan träningen övergår till levande djur eller som alternativ till användning av djur, vilket är i linje med 3R. SLU undrar dock om det utförs injektioner i samband med fettfeneklippning av fisk såsom framgår i bilaga 11? Oavsett så är det rimligt att de ingrepp som är invasiva i samband fettfeneklippning övas på övningsmodeller innan det utförs på djur.

Motsvarande krav på användning av djurmodeller bör vara standard även under praktiska moment i grundläggande kurs i anestesi och smärtlindring (bilaga 5).

SLU anser att det i alla kursplaner (bilaga 1-10) tydligt ska framgå att undervisningen även bör omfatta kunskap om hur komplikationer kan förebyggas och hanteras (se text i bilaga 3, 4, 10) och kunskaper om etologi med inriktning på bedömning av smärta och stress hos respektive djurslag (avseende etologi med bedömning av smärta, se text i bilaga 6). Vidare menar SLU att det i alla kurser även behöver framgå att djur inte enbart ska hanteras säkert, utan även lugnt (se text i bilaga 3.4, 10). SLU anser att alla kursplaner, utöver kunskap om stress och smärta som tas upp i några kurser, även behöver innehålla teoretiska moment som omfattar etologi, djurvälstånd och djuretik för aktuella djurslag. Kursplanen för immobilisering (bilaga 1), som även riktar sig till personer som kommer att vara verksamma inom viltforskning, bör även ta upp 3R som ett specifikt lärandemål.

Generella synpunkter

2 kap. 1-3 §§ Djurvårdare – allmänna bestämmelser

1 § Paragrafen avstyrks i sin nuvarande utformning och behöver antingen ett tillägg eller omformuleras:

En förutsättning skall vara att veterinären under vars ansvar undersökningen kommer genomföras själv har erforderlig kompetens och själv skall ha undersökt djuret, ha gjort en bedömning och ha fastställt behandlingsplan och plan för veterinärs uppföljande undersökning.

Att djuret ska vara veterinärundersökt harmoniserar med djurskyddslagen.

Bedömningen om den reella kompetensen hos en djurvårdare att undersöka en patient måste utgå från veterinärens bedömning av den aktuella patienten, och inte enbart baseras en bedömning av djurvårdarens kompetens. Därmed kan veterinären också ge en tydlig vägledning till den aktuella djurvårdaren. Detta gäller även djurvårdare med legitimationsyrke på människa eller utbildningar inom rörelseorganen/ alternativmedicin, såsom hundfysioterapeut, equiterapeut och liknande.

Förslaget utgår alltså från samma andemening som i lagen, vid behov att remittera patienter mellan veterinärer eller annan djurhälsopersonal. Regeln för veterinär och annan djurhälsopersonal är då att man bedömer själv sin egen kompetens, och vid remiss till annan djurhälsopersonal ansvarar man själv alltid för att remittera till någon med erforderlig kompetens. I dessa fall måste man tänka att även vid en enklare undersökning så är att undersöka att bedöma.

3 kap. 1 § Husdjurstekniker

SLU menar att det bör framgå att det ska ges smärtlindring vid smärtsamma ingrepp, både i föreskrifter och i bilagan.

3 kap. 2-3 §§ Immobilisatorer

SLU anser att en veterinär alltid bör vara närvarande (eller i närheten) och kan agera om komplikationer uppstår vid injektioner med läkemedel för immobilisering utförda av immobilisatorer.

SLU menar att det bör framgå att det ska ges smärtlindring vid smärtsamma ingrepp, både i föreskrifter och i bilagan.

3 kap. 5 § Personal som sköter försöksdjur

SLU anser att en veterinär bör vara närvarande (eller i närheten) och kan agera om komplikationer uppstår då intravenösa injektioner ges av personal som sköter försöksdjur. SLU menar att det bör framgå att det ska ges smärtlindring vid smärtsamma ingrepp, både i föreskrifter och i bilagorna.

3 kap. 6-7 §§ Djurskötare på djurparker

SLU anser att en veterinär bör vara närvarande (eller i närheten) och kan agera om komplikationer uppstår vid injektioner med läkemedel för immobilisering utförda av djurskötare på en djurpark eller liknande anläggning. SLU menar att det bör framgå att det ska ges smärtlindring vid smärtsamma ingrepp, både i föreskrifter och i bilagan.

3 kap. 11§ Id-märkare – hundar, katter, kaniner och illrar

SLU menar att det bör framgå att det ska ges smärtlindring vid smärtsamma ingrepp, både i föreskrifter och i bilagan.

3 kap. 14 § Id-märkare - fettfeneklippning

SLU menar att det bör framgå att det ska ges smärtlindring vid smärtsamma ingrepp, både i föreskrifter och i bilagan.

4 kap. 1-5 §§ Veterinärs tillhandahållande till djurvårdare

Motsvarande resonemang som i 4 kap, 9 § bör gälla vid tillhandahållande av läkemedel för immobilisering till djurvårdare.

4 kap. 7-10 §§ Veterinärs tillhandahållande till immobilisatörer

SLU är positivt till att det tydligt framkommer att en veterinär enbart får förskriva eller tillhandahålla läkemedel till en immobilisatör ifall veterinären kan säkerställa att en veterinär kommer att närvara vid immobiliseringen. SLU är dock kritiska till förslaget om att i vissa fall kunna undanta kravet på veterinär närvaro. Allmän bedövning genom immobilisering innebär en omfattande fysiologisk belastning på djuret med uppenbara risker för komplikationer, även i de fall djuret inte är uppenbart stressat (även ett till synes lugnt djur kan vara stressat!), sjukt eller skadat. SLU har svårt att se varför djur som sövs via immobilisering ska omfattas av en annan veterinär omsorg och övervakning än de tamdjur som sövs på kliniker, och avstyrker förslaget.

4 kap. 14-17 §§ Veterinärs tillhandahållande till djurskötare på djurparker

Motsvarande resonemang som i 4 kap, 9 § bör gälla vid tillhandahållande av läkemedel för immobilisering till djurskötare på djurparker.

Bilaga 1 – kurs i immobilisering

Kursplanen för immobilisering, som även riktar sig till personer som kommer att vara verksamma inom viltforskning, bör även ta upp 3R som ett specifikt lärandemål.

Se även under generella synpunkter, inklusive om träning av injektionsteknik.

Bilaga 2 – grundkurs i läkemedelshandling, djurvårdare

Se även under generella synpunkter, inklusive om träning av injektionsteknik.

Bilaga 3 – kurs i identitetsmärkning med injicerbar transponder på hund, katt, kanin och iller

SLU är positivt till att det tydligt framgår i de kurser som omfattar invasiva ingrepp såsom ID-märkning, att vid träning av injicerbar transponder ska övningsmodeller användas innan träningen övergår till levande djur eller som alternativ till användning av djur, vilket är i linje med 3R.

Se även under generella synpunkter.

Bilaga 4 – kurs i identitetsmärkning med injicerbar transponder på hästdjur

SLU är positivt till att det tydligt framgår i de kurser som omfattar invasiva ingrepp såsom ID-märkning, att vid träning av injicerbar transponder ska övningsmodeller användas innan träningen övergår till levande djur eller som alternativ till användning av djur, vilket är i linje med 3R.

Se även under generella synpunkter.

Bilaga 5 – grundläggande kurs i anestesi och smärtlindring före den 31 december 2026

SLU är, som sagt, positivt till att det tydligt framgår i de kurser som omfattar invasiva ingrepp, att vid träning ska övningsmodeller användas innan träningen övergår till levande djur eller som alternativ till användning av djur, vilket är i linje med 3R. Motsvarande krav på användning av djurmodeller bör vara standard även under praktiska moment i grundläggande kurs i anestesi och smärtlindring.

Se även under generella synpunkter.

Bilaga 6 – grundläggande kurs i anestesi och smärtlindring efter den 31 december 2026

Se under generella synpunkter, inklusive om träning av injektionsteknik.

Bilaga 7 – kurs i läkemedelshantering och avhorning av kalvar för husdjurstekniker

Se även under generella synpunkter, inklusive om träning av injektionsteknik.

Bilaga 8 – kurs i vaccination och läkemedelshantering

Se även under generella synpunkter, inklusive om träning av injektionsteknik.

Bilaga 9 – grundkurs i läkemedelshantering, djurparker

Se även under generella synpunkter, inklusive om träning av injektionsteknik.

Bilaga 10 – kurs i identitetsmärkning med injicerbar transponder på kameldjur

SLU är positivt till att det tydligt framgår i de kurser som omfattar invasiva ingrepp såsom ID-märkning, att vid träning av injicerbar transponder ska övningsmodeller användas innan träningen övergår till levande djur eller som alternativ till användning av djur, vilket är i linje med 3R.

Se även under generella synpunkter.

Bilaga 11 – kurs i märkning genom fettfeneklippning

SLU är positivt till att det tydligt framgår i de kurser som omfattar invasiva ingrepp såsom fettfeneklippning, att vid träning ska övningsmodeller användas innan träningen övergår till levande djur eller som alternativ till användning av djur, vilket är i linje med 3R. SLU undrar dock om det utförs injektioner i samband med fettfeneklippning av fisk? Oavsett så är det rimligt att de ingrepp som är invasiva i samband fettfeneklippning övas på övningsmodeller innan det utförs på djur.

Se även under generella synpunkter.

Yttrande över remiss från Jordbruksverket gällande förslag på nya föreskrifter och allmänna råd om den som utan att tillhöra djurhälsopersonalen yrkesmässigt utövar verksamhet inom djurens hälso- och sjukvård samt om veterinärs tillhandahållande av läkemedel till sådana personer

Beslut om detta yttrande har på rektors uppdrag fattats av vicedekan Lena Lidfors efter föredragning av koordinator Linda Ferngren. Innehållet har utarbetats av universitetsadjunkt och doktorand Johan Lindsjö vid institutionen för husdjurens miljö och hälsa och Nationellt centrum för djurvälstånd och universitetslektor Pia Gustås vid institutionen för kliniska vetenskaper.

Lena Lidfors

Linda Ferngren